

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету комп'ютерних
інформаційних технологій

«30» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ

_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Галузь знань - 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність - 015 Професійна освіта
Спеціалізація - 015.39 Цифрові технології
Освітньо-професійна програма - Професійна освіта (Цифрові технології).

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	30	30	4	8	48	120	3
Заочна	2	3	8	4	—	—	108	120	4

30.08.2024

Робоча програма складена на основі ОПП підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 Професійна освіта, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2023р.).

Робочу програму склали: д.п.н., професор, професор кафедри освітології і педагогіки Володимир ЧАЙКА; PhD, старший викладач кафедри освітології і педагогіки Ольга ЧИКУРОВА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26.08.2024р.).

Завідувач кафедри,
д.пед.н., проф.

Лілія РЕБУХА

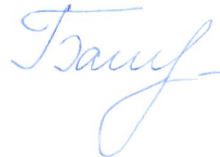
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 015 Професійна освіта (протокол № 1 від 30.08.2024р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності

Володимир ШАФРАНСЬКИЙ

Гарант ОПП

Оксана БАШУЦЬКА

1. Опис дисципліни «Дидактичні основи професійної освіти»

Дисципліна – «Дидактичні основи професійної освіти»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань - 01 «Освіта/Педагогіка»	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність - 015.39 Професійна освіта (цифрові технології) Освітньо-професійна програма - Професійна освіта (Цифрові технології). Управління персоналом	Рік підготовки: 2 курс Семестр: 3 семестр
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин денна – 120 год.		Самостійна робота: Денна – 48 год. Заочна – 108 год. Індивідуальна робота - 4 год Тренінги – 8 год.
Тижневих годин: 8 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни: Формування у здобувачів освіти базових знань, умінь та навичок у галузі дидактики професійної освіти, зокрема з акцентом на впровадження цифрових технологій..

Дисципліна спрямована на підготовку майбутніх фахівців до ефективного планування, організації та реалізації освітніх процесів з урахуванням сучасних технологічних та економічних викликів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення навчальної дисципліни "Дидактичні основи професійної освіти":

- Ознайомити студентів з основами дидактики професійної освіти та принципами навчання дорослих.
- Розвинути вміння проектувати та реалізовувати освітні програми, орієнтовані на підготовку кваліфікованих фахівців у галузі цифрових технологій.
- Сприяти розвитку фінансової грамотності студентів, зокрема через інтеграцію економічних та фінансових знань у професійну освіту.
- Виховувати в здобувачів освіти критичне мислення та вміння аналізувати інформацію, пов'язану з професійною діяльністю.
- Розвинути навички самостійної роботи, співпраці в команді та ефективного прийняття рішень у навчальному процесі та професійній діяльності.
- Сформувати у здобувачів освіти уміння й навички аналізувати та здійснювати організацію освітнього процесу, спираючись на законодавчі та нормативні документи дидактичних складових теоретичної та практичної підготовки у сфері професійної освіти.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни

Оволодіння основами загальної педагогіки, що включають знання про принципи, методи та форми організації навчального процесу, а також розуміння основних закономірностей навчання й виховання дорослих у професійному середовищі.

Знання основ психології, зокрема особливостей когнітивного розвитку дорослих, мотиваційних чинників у навчанні та специфіки психологічного супроводу в професійній освіті.

2.4 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

СК 06. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.

СК 11. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.

2.5. Результати навчання

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 19. Уміти обирати і застосовувати необхідне устаткування, інструменти та методи для вирішення типових складних завдань у галузі (відповідно до спеціалізації).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. ДИДАКТИКА – НАУКА ПРО НАВЧАННЯ ТА ОСВІТУ

Дидактика як наука і навчальна дисципліна. Методологічна основа дидактики. Основні компоненти теорії освіти і навчання. Основні дидактичні концепції в історії розвитку дидактики. Предмет і завдання сучасної дидактики. Поняття дидактики як системи, її предмет, зв'язок з іншими науками. Виникнення і розвиток дидактики в Україні.

Тема 2. СУТЬ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Навчання як процесуальне явище. Компоненти процесу навчання. Взаємозв'язок основних функцій процесу навчання. Структура діяльності вчителя. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Основні види навчання. Педагогічний процес. Поняття про навчальний процес. Структура процесу засвоєння знань. Види навчання. Оптимізація й інтенсифікація навчання.

Тема 3. ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ

Філософська сутність понять “закон”, “закономірність”, “принцип”, їх взаємозв’язок. Зовнішні і внутрішні закономірності навчання. Реалізація принципів навчання в навчальному процесі. Поняття про правила навчання.

Тема 4. ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Проблема формування і реалізації змісту освіти в сучасних умовах. Державний, регіональний та шкільний компоненти змісту освіти. Основні документи, що визначають зміст освіти в сучасній українській школі. Державний стандарт освіти та його складові. Компоненти змісту навчального матеріалу.

Тема 5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Поняття про метод і прийом навчання. Проблема класифікації методів навчання. Характеристика методів навчання на основі зовнішніх форм їх прояву. Характеристика методів навчання за типом пізнавальної діяльності. Характеристика методів навчання на основі внутрішнього логічного шляху засвоєння знань. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю в навчанні. Проблема вибору методів навчання. Засоби навчання.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Поняття про форми організації навчання. Дидактична характеристика основних структурних елементів різних типів форм навчання. Підготовка педагога до заняття, самоаналіз його результатів. Інші форми організації навчання.

Тема 7. ПЕРЕВІРКА І ОЦІНКА ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ

Суть і завдання контролю в освітньому процесі. Основні принципи контролю знань. Види і методи контролю знань. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів.

Тема 8. ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Теоретичні основи технології навчання. Таксономія цілей навчання. Основні компоненти технології навчання. Характеристика основних технологій навчання.

Тема 9. ВИБРАНІ ПРОБЛЕМИ ДИДАКТИКИ. ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Диференційоване навчання в закладах професійної освіти. Проблема навчання обдарованих здобувачів. Неуспішність здобувачів і шляхи її подолання. Оптимізація в сучасній дидактиці. Реалізація принципу оптимізації навчання.

Тема 10. СУЧАСНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ НОВОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Чинники реформування професійної освіти. Основні компоненти підготовки викладача професійної освіти на сучасному етапі розвитку педагогічної науки. Стратегії формування професійних компетентностей викладача закладу професійної освіти. Тенденції розвитку сучасної освіти з погляду різних освітніх моделей.

4. Структура залікового кредиту дисципліни

Тема	кількість годин												
	Усього		у тому числі								ІРС	Тренінг	Контр. заходи
			лекції		практичні заняття		самостійна робота						
денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна				
Змістовий модуль 1.													
Тема 1.	6	8	2	-	2	-	2	8				Опитуван	

Дидактика – наука про навчання та освіти												
Тема 2. Суть процесу навчання	6	9	2	1	2	-	2	8				ня, есе, тести,
Тема 3. Закони, закономірності та принципи навчання	8	15	2	1	2	2	4	12				розв'язан ня кейсів,
Тема 4. Зміст професійної освіти	8	13	2	1	2	-	4	12				практичн их завдань
Тема 5. Методи навчання	14	15	4	1	4	2	6	12				
Разом за змістовим модулем 1	42	60	12	4	12	4	18	52				
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Форми організації навчання	12	13	4	1	4	-	6	12				Опитуван ня, есе, тести,
Тема 7. Перевірка і оцінка знань, умінь і навичок учнів	12	14	4	1	4	1	6	12				розв'язан ня кейсів,
Тема 8. Основні технології навчання в професійній освіті	12	14	4	1	4	1	6	12				практичн их завдань
Тема 9. Вибрані проблеми дидактики. Оптимізація процесу навчання	12	12	4	1	4	1	6	10				
Тема 10. Сучасна освіта в контексті нової педагогічної парадигми.	10	11	2	-	2	1	4	10				
Разом за змістовим модулем 2	58	64	18	4	18	4	24	56				

Всього годин	120	120	30	8	30	4	48	108	4	8	
---------------------	-----	-----	----	---	----	---	----	-----	---	---	--

5. Тематика практичних занять – 24 год

Метою практичних занять з дисципліни "Дидактичні основи професійної освіти" є формування у майбутніх педагогів практичних навичок та вмінь організовувати і проводити навчально-виховну діяльність, спрямовану на ефективне застосування дидактичних принципів у професійній освіті з використанням цифрових технологій.

Проведення практичних занять передбачає використання галузевих стандартів вищої освіти України.

Змістовий модуль 1.

Практичне заняття 1.

Тема 1: Дидактика – наука про навчання та освіту

Мета: Ознайомити студентів із основними поняттями дидактики як науки та навчальної дисципліни. Розглянути методологічні основи дидактики, основні компоненти теорії освіти та навчання. Поглибити розуміння студентами історії розвитку дидактичних концепцій та їхнього значення в сучасній освіті.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Дидактика як наука і навчальна дисципліна: сутність, основні завдання та роль у системі освіти.
2. Методологічна основа дидактики: ключові принципи та підходи.
3. Основні компоненти теорії освіти і навчання: мета, зміст, методи, форми та засоби навчання.
4. Основні дидактичні концепції в історії розвитку дидактики: від Яна Амоса Коменського до сучасних підходів.
5. Предмет і завдання сучасної дидактики: виклики та перспективи в умовах цифровізації освіти.
6. Поняття дидактики як системи: взаємозв'язок із психологією, педагогікою, філософією та іншими науками.
7. Виникнення і розвиток дидактики в Україні: основні етапи та вплив на сучасну освіту.

Практичне заняття 2.

Тема 2: Суть процесу навчання

Мета: Ознайомити студентів із поняттям процесу навчання як складного процесуального явища. Розглянути основні компоненти, структуру та функції процесу навчання. Поглибити знання студентів про психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів та види навчання.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Навчання як процесуальне явище: визначення, основні характеристики та етапи.
2. Компоненти процесу навчання: мета, зміст, методи, засоби і результати.
3. Взаємозв'язок основних функцій процесу навчання: освітня, виховна та розвивальна функції.
4. Структура діяльності вчителя: планування, організація, проведення та оцінювання навчального процесу.
5. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів: мотивація, увага, пам'ять, мислення.
6. Основні види навчання: пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване та інші види.
7. Поняття про педагогічний процес та його особливості.
8. Структура процесу засвоєння знань: етапи сприйняття, розуміння, засвоєння та застосування інформації.

Практичне заняття 3.

Тема 3: Закономірності та принципи навчання

Мета: Ознайомити студентів із філософською сутністю понять "закон", "закономірність", "принцип" та їх взаємозв'язком. Розглянути зовнішні і внутрішні закономірності навчання та принципи їх реалізації в освітньому процесі. Поглибити знання студентів про правила навчання і їх вплив на ефективність навчального процесу.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Філософська сутність понять "закон", "закономірність" та "принцип": визначення та їх взаємозв'язок у педагогіці.
2. Зовнішні та внутрішні закономірності навчання.
3. Принципи навчання: основні характеристики та їх роль у плануванні і реалізації навчального процесу.
4. Реалізація принципів навчання в педагогічній діяльності: практичні приклади.

5. Поняття про правила навчання: чим вони відрізняються від принципів та як їх використовувати для організації ефективного навчального процесу.
6. Вплив закономірностей і принципів навчання на формування професійних компетентностей студентів.
7. Як дотримання принципів навчання сприяє оптимізації процесу засвоєння знань?

Практичне заняття 4.

Тема 4: Зміст професійної освіти

Мета: Ознайомити студентів із проблемами формування та реалізації змісту професійної освіти в сучасних умовах. Розглянути державний, регіональний та шкільний компоненти змісту освіти, а також основні документи, що визначають цей зміст. Поглибити розуміння студентами структури державного стандарту освіти та компонентів змісту навчального матеріалу.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Проблема формування та реалізації змісту освіти в сучасній професійній освіті: виклики та перспективи.
2. Державний, регіональний та шкільний компоненти змісту освіти: їх роль та взаємодія.
3. Основні документи, що визначають зміст освіти в сучасній українській школі: Закон України "Про освіту", "Про вищу освіту" та інші.
4. Державний стандарт освіти: його складові та роль у формуванні навчальних програм.
5. Компоненти змісту навчального матеріалу: що повинно входити до навчального курсу для підготовки кваліфікованих фахівців.
6. Як зміст професійної освіти відповідає потребам ринку праці та сучасним вимогам до професійної підготовки?
7. Виклики в адаптації змісту професійної освіти до сучасних технологій і цифрових інструментів.

Практичне заняття 5.

Тема 5: Методи навчання.

Мета: Ознайомити студентів із поняттями "метод" і "прийом" навчання, а також розглянути класифікацію методів навчання. Надати характеристику методів навчання на основі зовнішніх форм їх прояву та за типом пізнавальної діяльності.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Поняття про метод і прийом навчання: що це таке та яка їх роль у навчальному процесі?
2. Проблема класифікації методів навчання: основні підходи та критерії.
3. Характеристика методів навчання на основі зовнішніх форм їх прояву: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний методи тощо.
4. Характеристика методів навчання за типом пізнавальної діяльності: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний підходи.
5. Вплив вибору методів навчання на ефективність засвоєння матеріалу: приклади і практичні рекомендації.

Практичне заняття 6.

Тема 5: Методи навчання.

Мета: Розглянути характеристику методів навчання на основі внутрішнього логічного шляху засвоєння знань, методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методів контролю і самоконтролю.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Характеристика методів навчання на основі внутрішнього логічного шляху засвоєння знань: пояснювальний, інтуїтивний, логічний підходи.
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання інтересу, використання ігрових технологій, змагальність.
3. Характеристика методів контролю і самоконтролю в навчанні: поточний, підсумковий контроль, тести, самооцінювання.
4. Проблема вибору методів навчання: як обрати оптимальний метод залежно від змісту навчального матеріалу і цілей уроку.
5. Засоби навчання: як вони впливають на вибір методів навчання та ефективність навчального процесу.

Практичне заняття 7.

Тема 6: Форми організації навчання.

Мета: Ознайомити студентів із поняттям форм організації навчання та дидактичною характеристикою основних структурних елементів різних типів форм навчання. Навчити студентів аналізувати та готувати різні форми навчальних занять.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Поняття про форми організації навчання: визначення та їхня роль у навчальному процесі.
2. Класифікація форм навчання: фронтальні, групові, індивідуальні форми організації навчального процесу.
3. Дидактична характеристика основних структурних елементів уроку: вступна частина, пояснення нового матеріалу, закріплення, контроль знань.
4. Підготовка педагога до заняття: планування структури уроку, визначення навчальних цілей та результатів.
5. Основні виклики у виборі форм організації навчання залежно від змісту навчального матеріалу.

Практичне заняття 8.

Тема 6: Форми організації навчання.

Мета: Поглибити знання студентів про різні форми організації навчання та самоаналіз результатів уроку. Розглянути інші форми організації навчання, які можуть бути використані у професійній освіті.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Самоаналіз результатів навчального заняття: як оцінювати ефективність викладання.
2. Інші форми організації навчання: проектне навчання, модульне навчання, проблемно-орієнтоване навчання.
3. Особливості організації дистанційного навчання: форми та інструменти.
4. Використання інтерактивних форм навчання: дискусії, дебати, рольові ігри.
5. Як обрати форму організації навчання для різних професійних дисциплін та різних аудиторій.

Практичне заняття 9.

Тема 7: Перевірка і оцінка знань, умінь і навичок здобувачів

Мета: Ознайомити студентів із сутністю та завданнями контролю в освітньому процесі. Розглянути основні принципи контролю знань і типологію методів контролю.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Суть і завдання контролю в освітньому процесі: чому контроль є необхідною складовою навчання?
2. Основні принципи контролю знань: об'єктивність, системність, всебічність, регулярність, індивідуальний підхід.
3. Види контролю знань: поточний, тематичний, підсумковий, попередній.
4. Порівняння форм контролю: усний, письмовий, тестовий контроль, спостереження.

Практичне заняття 10.

Тема 7: Перевірка і оцінка знань, умінь і навичок здобувачів

Мета: Поглибити знання студентів про методи контролю та оцінки результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. Розглянути підходи до об'єктивного оцінювання.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Методи контролю знань: традиційні та інноваційні підходи (тестування, портфоліо, проектні завдання).
2. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: критерії та показники оцінювання.
3. Проблеми об'єктивності оцінювання: як мінімізувати суб'єктивний вплив на результати?
4. Використання сучасних технологій для оцінки знань: електронні тести, платформи для дистанційного контролю.
5. Зворотний зв'язок як важлива складова оцінювання: його роль у підвищенні мотивації до навчання.

Практичне заняття 11.

Тема 8: Основні технології навчання в професійній освіті

Мета: Ознайомити студентів із теоретичними основами технологій навчання та таксономією цілей навчання. Розглянути основні компоненти технології навчання та їх роль у професійній освіті.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Теоретичні основи технологій навчання: що таке освітні технології та як вони еволюціонували?
2. Таксономія цілей навчання: когнітивна, афективна і психомоторна сфери.

3. Основні компоненти технології навчання: мета, зміст, методи, засоби і форми організації навчального процесу.
4. Роль технологій навчання у професійній освіті: як технології сприяють формуванню професійних компетентностей.

Практичне заняття 12.

Тема 8: Основні технології навчання в професійній освіті

Мета: Поглибити знання студентів про основні освітні технології, що використовуються в професійній освіті. Надати характеристику ключових технологій навчання та їх практичного застосування.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Характеристика основних технологій навчання: традиційні, проблемне навчання, модульне навчання, інтерактивні технології.
2. Використання проектних та дослідницьких технологій у професійній освіті.
3. Переваги та виклики застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі.
4. Інноваційні технології навчання: змішане навчання, дистанційне навчання, мобільне навчання.
5. Як обирати відповідну технологію навчання залежно від специфіки професійної дисципліни та цілей навчання?

Практичне заняття 13.

Тема 9: Вибрані проблеми дидактики. Оптимізація освітнього процесу.

Мета: Ознайомити студентів із проблемами диференційованого навчання в закладах професійної освіти та особливостями навчання обдарованих здобувачів. Розглянути причини неуспішності студентів та шляхи її подолання.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Диференційоване навчання: сутність, принципи та підходи до його реалізації у професійній освіті.
2. Проблеми навчання обдарованих здобувачів: виклики та можливості для розвитку їхнього потенціалу.
3. Неуспішність здобувачів: основні причини та фактори, що впливають на результати навчання.
4. Шляхи подолання неуспішності в професійній освіті: індивідуалізація навчання, підтримка, мотивація.
5. Вплив педагогічної взаємодії на успішність здобувачів: роль вчителя та групової динаміки.

Практичне заняття 14.

Тема 9: Вибрані проблеми дидактики. Оптимізація освітнього процесу.

Мета: Поглибити знання студентів про оптимізацію освітнього процесу в сучасній дидактиці. Розглянути принципи та методи оптимізації навчання для підвищення ефективності професійної освіти.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Оптимізація в сучасній дидактиці: поняття, мета та підходи до реалізації.
2. Принципи оптимізації навчального процесу: ефективність, економічність, гнучкість, раціональність.
3. Методи оптимізації навчання: використання сучасних технологій, активних методів навчання та індивідуального підходу.
4. Реалізація принципу оптимізації навчання в закладах професійної освіти: приклади з практики.
5. Впровадження оптимізованих програм навчання: як забезпечити баланс між якістю та кількістю навчального матеріалу?

Практичне заняття 15.

Тема 10: Сучасна освіта в контексті нової педагогічної парадигми

Мета: Ознайомити студентів із чинниками реформування професійної освіти та основними компонентами підготовки викладача професійної освіти. Поглибити розуміння студентами сучасних тенденцій у розвитку педагогічної науки та стратегіях формування професійних компетентностей викладачів.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Чинники реформування професійної освіти: глобальні та локальні виклики, що сприяють змінам в освітній системі.
2. Основні компоненти підготовки викладача професійної освіти: професійна, педагогічна, психологічна та методологічна підготовка.

3. Стратегії формування професійних компетентностей викладача закладу професійної освіти: які знання, вміння та навички є ключовими для сучасного педагога.
4. Тенденції розвитку сучасної освіти: інтеграція цифрових технологій, інклюзивність, інтернаціоналізація освіти.
5. Різні освітні моделі та їх вплив на професійну освіту: порівняльний аналіз традиційної моделі, моделі змішаного навчання та компетентнісної моделі.
6. Впровадження нової педагогічної парадигми в професійну освіту: які зміни потрібні для підготовки викладачів нового покоління?

6. Самостійна робота.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Звдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату з презентацією згідно із рекомендованою тематикою поданою нижче згідно свого порядкового номеру в журналі. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Реферат виконується здобувачем самостійно при консультуванні викладачем. Оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Захист завдання шляхом усного звіту здобувача з підготовкою та оформлення презентації.

Ось основні вимоги до оформлення:

Загальні вимоги: **Обсяг:** 10 сторінок основного тексту (без урахування титульного аркуша, змісту, списку літератури та додатків). **Шрифт:** Times New Roman, розмір шрифту – 14. **Міжрядковий інтервал:** 1.5. **Поля:** Верхнє і нижнє – 20 мм, лїве – 30 мм, праве – 10 мм. **Вирівнювання тексту:** По ширині. **Нумерація сторінок:** Зверху в правому куті, починаючи з другої сторінки (титульний лист не нумерується).

Структура реферату: **Титульний аркуш** (Назва закладу вищої освіти. Назва факультету та кафедри. Назва реферату. Прїзвище, ім'я, по батькові автора. Науковий керівник. Місто і рік.). **Зміст** (Включає назви розділів роботи з вказанням сторінок). **Вступ** (Обґрунтування актуальності теми, мета і завдання роботи, методи дослідження, структура реферату). **Основна частина** (Складається з кількох розділів, кожен з яких має чїтку назву та структуру). **Теоретичний аналіз:** (Огляд наукових джерел, обґрунтування проблеми). **Аналіз досліджень:** (Може включати огляд практичних прикладів або даних, якщо це передбачено темою). **Висновки** (Короткий підсумок результатів дослідження, висновки щодо вирішення проблеми, рекомендації). **Список використаних джерел** (Оформлюється відповідно до стандартів (ДСТУ або міжнародні стилі – АРА, MLA тощо). Джерела подаються в алфавітному порядку). **Додатки** (за необхідності) (Таблиці, графіки, схеми, які є додатковими до тексту реферату).

Оформлення цитат і посилань: **Прямі цитати:** Обов'язково в лапках з посиланням на джерело. **Непрямі цитати (парафраз):** Обов'язково з посиланням на джерело. **Оформлення посилань:** В тексті через квадратні дужки або за допомогою підрядкових приміток, відповідно до обраного стандарту (наприклад, [1, с. 25] або (Автор, рік)).

Оформлення ілюстрацій, таблиць і схем: **Таблиці:** Нумеруються та мають заголовок зверху («Таблиця 1 – Назва»). **Ілюстрації (схеми, графіки):** Нумеруються та підписуються під зображенням («Рисунок 1 – Назва»). Ілюстрації та таблиці повинні бути згадані в тексті реферату.

№ з/п	Назва теми
----------	------------

1	Шляхи підвищення ефективності освітнього процесу.
2	Активізація пізнавальної діяльності як проблема та головне завдання педагогіки.
3	Європейський досвід у педагогіці.
4	Проектування дистанційних технологій навчання у закладах освіти.
5	Психолого-педагогічні особливості використання цифрових засобів навчання.
6	Дидактичні вимоги та принципи розробки методичних матеріалів.
7	Дидактичні проблеми тестового контролю у закладах освіти.
8	Скласти таблицю «Історія розвитку дидактики», відобразивши у ній прізвища відомих вчених-дидактів та нові ідеї, якими вони збагатили науку
9	Опрацювати зміст концепції Нової української школи з погляду реформування змісту освіти в Україні.
10	Опрацювати Державний стандарт освіти.
11	Здійснити порівняльний аналіз освітніх програм.
12	Скласти порівняльну таблицю: “Форми організації навчання: переваги і недоліки, можливості використання в сучасній українській школі”
13	Користуючись програмою спостереження й аналізу, проаналізувати заняття з будь-якого предмету (за вибором) і зробити повний запис його ходу і змісту за запропонованою схемою
14	Розробити з предмету вашої спеціальності систему завдань з теми для самостійної роботи здобувачів.
15	Проаналізувати особливості застосування в закладах освіти інтегрованого навчання.

6. ТРЕНІНГ з дисципліни «Дидактичні основи професійної освіти»

(8 год.)

Завдання для проведення тренінгу (на вибір студента):

Розробка та проведення цих завдань допоможуть здобувачам розвивати професійні навички майбутніх педагогів у сфері дошкільної освіти через практичне застосування методик ознайомлення дітей з природним довкіллям. Завдання спрямовані на формування вміння створювати та використовувати ефективні освітні матеріали, організовувати навчальні заходи, ігри та екскурсії, що сприятимуть всебічному розвитку дошкільників, формуванню у них екологічної свідомості, спостережливості, пізнавального інтересу та відповідального ставлення до природи.

Завдання 1: Розробка дидактичного модуля

Опис: Студенти працюють у малих групах і розробляють дидактичний модуль для однієї з тем професійної освіти. Вони повинні врахувати методи навчання, форми організації заняття, способи контролю знань та застосування цифрових технологій.
Мета: Формування навичок розробки навчальних модулів, планування навчального процесу та підбору відповідних методів навчання.

Форма презентації: Групи представляють модуль у формі електронної презентації (PowerPoint або Google Slides), де відображені ключові компоненти модуля, план заняття та використані технології. Після презентації – обговорення та питання від інших учасників тренінгу.

Завдання 2: Аналіз педагогічних ситуацій

Опис: Студентам надаються кілька ситуацій, пов'язаних з викликами в навчальному процесі (наприклад, неуспішність студентів, відсутність мотивації, робота з обдарованими студентами). Їм потрібно запропонувати шляхи вирішення цих проблем, використовуючи принципи дидактики.
Мета: Розвиток аналітичних навичок та вміння застосовувати теоретичні знання на практиці.

Форма презентації: Кожна група презентує свої рішення у вигляді рольової гри, де учасники виконують ролі викладача, адміністрації та студентів. Після кожної симуляції – колективний аналіз та обговорення запропонованих рішень.

Завдання 3: Проектування інтерактивного заняття

Опис: Кожна група студентів повинна розробити план інтерактивного заняття для професійної освіти з використанням активних методів навчання (дискусії, дебати, рольові ігри) та цифрових інструментів (онлайн-платформи, презентації).

Мета: Засвоєння методів інтерактивного навчання та впровадження сучасних цифрових технологій у навчальний процес.

Форма презентації: Групи представляють свої заняття у форматі інтерактивної сесії, де вони організовують активності з участю інших студентів. Обговорення та рефлексія проводяться після кожної презентації.

Завдання 4: Оцінка результатів навчання

Опис: Студенти розробляють систему оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності для конкретної навчальної теми. Вони мають запропонувати критерії оцінки та методи контролю (тести, письмові роботи, практичні завдання).

Мета: Формування вмінь оцінювання навчальних результатів і розробки ефективної системи контролю знань.

Форма презентації: Групи представляють свої системи оцінювання через графіки, схеми та діаграми (у вигляді постера або електронної презентації). Під час презентації пояснюють логіку підбору критеріїв та методів оцінювання. Після кожної презентації – обговорення і конструктивна критика.

Завдання 5: Симуляція навчального заняття

Опис: Студенти готують і проводять коротке навчальне заняття на обрану тему. Після кожного заняття інші студенти виступають у ролі експертів і аналізують його з точки зору відповідності дидактичним принципам.

Мета: Розвиток педагогічних умінь та навичок самоаналізу й отримання конструктивного зворотного зв'язку.

Форма презентації: Кожен студент проводить своє заняття в реальному часі, використовуючи інноваційні методи навчання та ІКТ. Після кожної симуляції – обговорення з іншими учасниками та викладачем, самоаналіз студента.

8. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття; виконання творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно; виконання завдань з тренінгу.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

В процесі вивчення дисципліни «**Дидактичні основи професійної освіти**» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 1;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 2;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи студентів;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Дидактичні основи професійної освіти**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль**	Поточне оцінювання*	Модульний контроль*	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен

			*			
--	--	--	---	--	--	--

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмової роботи і складається з двох частин: 1) тестові завдання (10 тестів по 10 балів) та 2) теоретичне питання. Оцінка за модульну контрольну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих за виконання модульних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019 ✓ Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1шт.) 	1-10
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-10
3.	Фліпчарт	1-10

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Василенко Н.В. Нова українська школа: методичний консиліум. *Управління освітою*, 2018. №7-9. С. 24-32.
2. Державні стандарти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Калашин В., Гоменюк Д. У чому причини успіху шкільної освіти Фінляндії? *Управління школою*, 2018. №7-9. С. 2-11.
5. Климко Л.В. Розбудова регіональної мережі громадсько-активних шкіл за умов освітніх змін. *Управління школою*, 2018. №13-15. С. 20-24.
6. Кремень В. Освіта у контексті сучасних соціокультурних змін. *Філософія освіти*. 2008. №1-2 (7). С. 15-21.
7. Крисоватий А. Основні парадигми освіти та їх сутнісна характеристика. *Психологія і суспільство*. 2015. № 1. С. 114 – 116.
8. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М.Топузов (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с.
9. Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2011. 240с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики: тексти лекцій і завдання для самоконтролю: навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. Тернопіль: Астон, 2002. 244 с.
11. Шевчук С.С. Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 73 с.
12. Янкович О., Беднарк Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Електронні ресурси

1. Сайт Міністерства освіти і науки України URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Сайт Інституту методів та змісту освіти URL: www.imzo.gov.ua
3. Нова українська школа URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Проект концепції «Сучасна професійна освіта»: концептуальні засади реформування та розвитку професійної освіти України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-rozrobilo-proektkonceptualnih-zasad-reformuvannya-profesijnoyi-osviti-ukrayini-suchasna-profesijna-osvita>